

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. // Inzerati do 80 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2,50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davke posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.— za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafkova ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grojski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE, Ob kolodvoru 101 // SLOVENU GRADEC, Slomškov trg 5 // Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Kaj sedaj?

Danes ponoči je bil v Moskvi podpisan nenapadalni pakt med Nemčijo in Rusijo

Evropsko vprašanje se lahko reši samo s takojšnjim sklicanjem konference velesil, sicer je vojna neizbežna

Kakor poročamo na drugem mestu, je bila danes ponoči v Moskvi sklenjena in podpisana nenapadalna pogodba med Nemčijo in Rusijo. Vse vesti v zvezi s tem dogodkom kažejo na to, da pomeni sklenitev tega pakta pravcar prevrat v evropskem mednarodnem položaju. Razširjene so vesti, ki jih objavljajo zlasti tudi italijanski listi, da bo še danes izvedena priključitev Gdanske k Nemčiji na ta način, da bo gdanski senat proglasil priključitev in pozval nemško vojsko, da mesto zasede.

Sprito stališča, ki ga zavzemajo Anglija, Francija in Poljska in ki se, kakor vse kaže, ni izpremenilo, bi pomenilo to za te tri države casus belli. Splošno računajo s tem, da bo v tem primeru prišlo najprej do prekinitve odnosov med Nemčijo na eni ter Anglijo, Francijo in Poljsko na drugi strani. Kakšen bo v danem primeru nadaljnji razvoj dogodkov, je težko predvidevati. Zdi pa se, da sta možni samo dve rešitvi: ali splošna svetovna vojna ali pa takojšnje sklicanje konference velesil, da skušajo za zeleno mlzo poravnati spore in polskati mirno rešitev.

Prihajajo tudi vesti, da namerava posredovati predsednik ameriških Zedinjenih držav Roosevelt in dati pobudo za sklicanje konference. Po drugih vesteh je taka konferenca tudi v načrtu sovjetske diplomacije. Jasno je, da bodo bližnji dnevi usodnega pomena za bodoči razvoj Evrope.

„Doba nasprotij med Sovjetsko unijo in Nemčijo je za vedno končana“

Prvi komentar moskovske „Pravde“ — Pakt z Nemčijo je v skladu z načeli moskovske politike

Moskva, 24. avg. c. Današnja „Pravda“ posveča sklenitvi nemško-ruske nenapadalne pogodbe uvodnik, v katerem pravi med drugim:

Pogodba, ki je bila danes sklenjena, predstavlja dokument izrednega pomena in izraža miroljubno politiko Sovjetske unije. Zunanja politika Sovjetske unije je usmerjena k brezpogojnemu vzdrževanju miru in stremi za okrepitvijo dobrih odnosov z vsemi državami, ki se držijo tega principa. Stalin je v svojem govoru aprila podaril te principe. Dogovor med Nemčijo in Sovjetsko unijo je v popolnem soglasju z njegovim govorom. Normalni diplomatski odnosi med Nemčijo in Sovjetsko unijo so obstojali že na podlagi rapalske pogodbe iz leta 1922 in pakt o nenapadanju je bil sklenjen že leta 1926. Današnja pogodba pa gre mnogo dalje, kakor ta pakt.

Kako so se razvijala pogajanja

Litvinov je moral odstopiti, ker ni hotel paktirati z Nemčijo — Dvočlenost ruske diplomacije

Moskva, 24. avgusta. k. Zastopniki tujih držav v Moskvi so prepričani, da pomeni sklenitev rusko-nemške pogodbe brez dvoma veliko zmago sovjetske diplomacije. Njeni svetovalci so zadnje mesece prepričevali Stalina, da se Rusije ne sme zaplesti v vojno v Evropi, ker se je Rusiji bati najhujšega na Daljnem vzhodu s strani Japonske. Stalin ni bil v začetku istega mnenja, a naposled se je političnim in vojaškim svetovalcem posrečilo vsiliti Stalinu svoje mnenje ter ga prepričati, da bi bila pogodba o nenapadanju med Rusijo in Nemčijo veliko zmago ruske politike, kajti Nemčija je na ta način prisiljena sprejeti pogoje, ki jih diktira Moskva, čeprav je bila doslej Moskva sovravnica št. 1 za tretje nemško cesarstvo.

Kakor zatrjuje dobro poučeni krogi, so se začela pogajanja med Rusijo in Nemčijo že spomladi v aprilu takoj po demisiji ruskega zunanjega ministra Litvinova. Litvinov se je namreč protivil ukazu iz Moskve, da naj začne istočasno pogajanja z zapadnimi demokracijami in z Nemčijo.

V začetku julija je prišel v Moskvo

Berlin: Sedaj imamo proste roke!

Prišel je čas obračuna s Poljsko in z vsemi nasprotniki Nemčije

Berlin, 24. avg. br. Sklenitev nenapadalne pakta z Rusijo so objavili listi v posebnih izdajah. Besedilo pogodbe dodajajo kratke komentarje, v katerih poudarjajo dalekovidnost in sposobnost nemške diplomacije, ki je pod vodstvom Hitlerja dosegla nov uspeh. Ta uspeh predstavlja prevrat v vsem mednarodnem položaju. Kakor sivočasna nacistična revolucija predstavlja sklenitev nenapadalne pakta med Nemčijo in Rusijo mednarodno revolucijo na diplomatskem polju, ki mora dati zlasti Evropi novo lice. Nemčija ima sedaj proste roke! To je tenor vseh komentarjev. Ničesar več nas ne more za-

v najstrožji tajnosti von Papen. V Moskvi se je mudil teden dni in v tem času so bili odločilni pogovori za sklenitev trgovinske pogodbe in pogodbe o nenapadanju med Rusijo in Nemčijo. Izdelani so bili tedaj v glavnem načrti za te pogodbe. Ko so nekatere tuje agencije tedaj poročale, da se mudil v Moskvi von Papen, so to vest odločno demantirali tako v Berlinu kakor v Moskvi.

Na ruski strani sta bila glavna pobornika ideje za sklenitev pakta med Rusijo in Nemčijo Molotov in Ždanov. Ždanov, ki je predsednik sovjetske komisije za zunanje zadeve, je znan že od nekdaj kot sovražnik slehernega paktiranja s Francozi in Angličani. Naposled je bil pa tudi Litvinov prisiljen Molotovu in Ždanovu za kulisa pomagati pri pogajanjih z Nemčijo kot diplomatski svetovalec.

Pred tedni je Moskva nekoliko zavrla potek pogajanj z Berlinom in je začela intenzivnejša pogajanja z Angličani, toda pod pritiskom mednarodnega položaja v zadnjih dneh so prišla pogajanja z Nemci v odločilen štadij.

Ribbentrop odpotoval iz Moskve

Moskva, 24. avgusta. AA. DNB: Davi ob enih je Ribbentrop sporočil voditelja rajha in kancelarju Hitlerju, da je sklenjena nemško-ruska nenapadalna pakt. Ribbentrop se bo odpeljal ob 13. iz Moskve a Obersiebenbrunn, kjer bo osebno podal poročilo Hitlerju.

Nemčija bo že danes okupirala Gdansk?

Gdanski senat bo sklenil priključitev k Nemčiji in pozval Hitlerja, da pošlje v Gdansk nemško vojsko

Berlin, 24. avg. br. V tujakšnih običajno zelo dobro obveščenih krogih se domneva, da bo najbrže že danes izvršena okupacija Gdanske. Nemška vojska je v polni pripravljenosti. Okupacija bo izvršena na ta način, da bo gdanski senat sam sklenil priključitev Gdanske k Nemčiji in pozval Hitlerja naj v svrhu vzdrževanja reda in miru in v obrambo proti morebitnemu napadu s poljske strani pošlje v Gdansk nemško vojsko. Danes prispe v gdansko luko tudi nemška križarka »Königsberg« v spremstvu večjega števila topničark in torpednih rušilcev. Ta obisk je bil sicer že poprej napovedan, vendar pa je značilno, da je bil določen baš za današnji dan.

Ce se bo Poljska temu skušala zoperstaviti, kar z gotovostjo pričakujejo, jo bodo proglasili za napadalca, s čimer bi dobila Nemčija vsaj na videz opravičilo za vojaško akcijo tudi proti Poljski.

Razburjenje v Gdanku

GDANSK, 24. avgusta. br. Reuter poroča, da je položaj v Gdanku skrajno napet. Gdanski narodni socialisti pa pričakujejo, da bodo vsak trenutek vkrakale nemške čete. Velika bojazan pa vlada zaradi vesti, da nameravajo Poljaki prehiteti Nemčijo in sami zasedati Gdansk. S poljske strani se te vesti demantirajo. Večina Poljakov je odpotovala v Gdynio. Za resnost položaja v Gdanku je najbolj značilno dejstvo, da je angleški generalni konzul Shepper danes zapustil Gdansk z

vsem osebjem konzulata in odnesel s seboj tudi vse spise.

Tuje ladje ustavile promet z Gdanskim

London, 24. avgusta. AA. Havas: Newcastelski ladjarji so odpovedali odhod več ladij v nemška in baltiška pristanišča. Gre za varnostni ukrep, podoben lanskim septembrskim ukrepom.

Obstreljevana nemška letala

Berlin, 23. avg. br. Uradno poročajo, da je bilo nemško potniško letalo »Elberstein« na poletu iz Berlina preko Gdanske v Königsberg večer ob 14.20 blizu gdanske meje obstreljevano od poljskih protiletalskih topov. Kakor je izpovedal pilot letala, kapetan Gutsmuth, so izstrelki eksplodirali v neposredni bližini letala. Drugi primer obstreljevanja s poljske strani se je pripetil nekemu letalu nemške Lufthanse. Na poletu iz Gdanske v Berlin, 20 km od morake obale v višini 1.500 m, so streljale na to letalo, v katerem je bilo poleg posadke tudi 17 potnikov, med njimi štirje otroci, poljske protiletalske baterije in baterije neke poljske vojne ladje.

Poljski demanti

Varšava, 24. avgusta. AA. Pat: DNB je poročal, da je neka poljska baterija obstreljevala dve nemški potniški letali, ko sta leteli iz Berlina čez Poljsko v Gdansk. Vest je neresnična. Stvar se je odigrala takole: Okoli 16. so opazili neki nemški bombnik kakšnih 700 m visoko nad polotokom Helom, ki leži v poljskih teritorialnih vodah in blizu vojaškega pristanišča v področju, ki ga letala ne smejo preleteti v višini izpod 1500 m. Topništvo je oddalo en strel, da opozori letalo. Bombnik je nato odletel.

70 nemških divizij na poljski meji

London, 23. avg. c. 70 nemških divizij je koncentriranih na meji Poljske. Nemško mobilizacijo smatrajo kot zaključeno. Na zapadni nemški meji je po zadnjih poročilih dosti manjše število čet.

Tudi na zapadni meji

Köln, 24. avgusta c. Večji oddelki na novo vpoklicanih rezervistov so pasirali mesto v smeri proti meji.

Poljski kurir

od Nemcev zadržan

Varšava, 24. avgusta c. Poljski diplomatski kurir, ki je v posebni misiji potoval iz Berlina v Varšavo, je bil na meji pri Vratislavi zadržan in poslan nazaj v Berlin.

Anglija ustavila Nemčiji dobavo surovin

London, 24. avgusta. e. Zakon o izrednih pooblastilih bo, kakor pravijo, v glavnem odgovarjal zakonu, ki je že obstojal med svetovno vojno in je dal angleški vladi zelo široka pooblastila na vseh področjih javnega delovanja, v kolikor se tiče nacionalne koristi. Zlasti se s tem poudarja, da bo vlada dobila pravico kontrole nad izvozom nekaterih surovin. Anglija je že pred sprejetjem zakona v sporazumu z ministrom za trgovino včeraj ustavila izvoz nekaterih vrst surovin. Kakor že javljeno, je zadnje dni Nemčija v Londonu nakupila izredno velike količine kave in bakra. Po zadnjem komunikatu vlade pa je mnogo izvoznikov še pred intervencijo trgovskega ministra odklonilo nemško kupčijo, da bi ponudila Nemčija za svoja naročila takojšnje plačilo v devizah.

Opozorilo ameriškim državljanom

Washington, 24. avgusta e. Ameriški zunanji minister je poslal opomin ameriškim državljanom, da naj ne potujejo v Evropo. Državni podtajnik za zunanje zadeve Wales je izjavil, da je ameriško poslanstvo v Parizu in Varšavi že opozorilo ameriške državljanke na vojno nevarnost.

Načrti moskovske diplomacije:

Rusija bo predlagala sklicanje konference šestih velesil?

Za paktom z Nemčijo se skrivajo mnogo dalekosežnejši načrti moskovske diplomacije — Moskva se bo maščevala za Monakovo in sedaj sama diktirala Evropi pogoje za mir

Moskva, 24. avg. br. Opazovalci tujih držav v Moskvi so mnenja, da se za sklenitvijo nenapadalne pakta Rusije z Nemčijo skrivajo mnogo dalekosežnejši načrti sovjetske diplomacije. Rusija se boče na eni strani maščevati za Monakovo, kjer so Rusijo popolnoma izločili, na drugi strani pa vsiliti Evropi svoje volje

Kakor se zdi, bo Moskva sedaj najprvo počakala, da se položaj sprito pričakovane akcije Nemčije proti Poljski še bolj poostri, nato pa bo Moskva stopila na plan s svojimi načrti za »pacifikacijo« Evrope. Po teh informacijah bo Moskva predlagala konferenco šestih velesil, to je Anglije, Francije, Rusije, Italije,

Nemčije in Zedinjenih držav. Na tej konferenci naj bi se reševali vsi mednarodni spori, pri čemer bi Rusija igrala vlogo arbitra in tako rekoč diktirala Evropi mirovne pogoje na sličen način, kakor je to storila leta 1918 na menakovski konferenci.

Kljub temu še mogoča trojna vojaška zveza?

V Moskvi zatrjujejo, da pakt z Nemčijo ne izključuje sklenitve pakta z Anglijo in Francijo, ker oba služita ohranitvi miru

Moskva, 23. avgusta. k. Ko so tuji diplomatski zastopniki skušali izvedeti v krogih ruske diplomacije, kakšna jama sta je Nemčija dala Rusiji v zameno za nenapadalno pogodbo in kakšna jama sta je dala Rusija Nemčiji, so avtorizirani ruski krogi izjavili zelo kategorično, da vse ruske politične in diplomatske akcije preveča želja po miru in da boče Rusija ohraniti mir v Evropi. Zato sklenitev pakta o nenapadanju nikakor ni sklenitev pakta za pomoč napadalca.

Najvišji avtorizirani sovjetski krogi zatrjujejo, da zaradi sklenitve nenapadalne pogodbe z Nemčijo ne morejo trpeti odnosov Rusije do Francije in Anglije. Kljub novi pogodbi z Nemčijo Rusija še vedno lahko sklene trojni francosko-angleško-ruski pakt. Ta pakt in nenapadalna pogodba z Nemčijo se ne izključujeta že v naprej. Tako nenapadalna pogodba z Nemčijo kakor trojni pakt naj služita politiki miru in naj zajamčita mir v Evropi.

Nenapadalna pogodba z Rusijo je ho-

tela skleniti Nemčijo, so izjavili Stalini svetovalci. Rusija je tej želji Nemcev rada ustregla, ker je bilo to oportuno in koristno ne samo za Rusijo, temveč za vso Evropo. S podpisom nenapadalne pogodbe se bo po mnenju Moskve zmanjšala napetost, ki je vladala zadnje dni v Evropi, in atmosfera, ki je dušila vso Evropo, se je razčistila. Prav tako pa boče Rusija skleniti tudi pogodbo s Francijo in Anglijo. To pogodbo bodo dopolnjevale vojaške pogodbe med Rusijo, Francijo in Anglijo. Te pogodbe in trojni pakt pa bodo v vsakem primeru zadostno sredstvo.

Poročilo Seedsa

London, 24. avgusta. e. V zunanji urad je smoti prispelo poročilo angleškega veleposlanika v Moskvi Williama Seedsa o poteku in izidu včerajšnjega sestanka, ki ga je imel skupaj s francoskim poslanikom z Molotovim. Angleški in francoski vele-

Nadaljevanje na 2. strani

Nadaljevanje s 1. strani

poslanik sta imela nalog od svojih vlad, da izvesta za vsebino in značaj nenapadnega pakta med Nemčijo in Rusijo in da hkrati izvesta, če sovjetska vlada v novem položaju želi in smatra za potrebno nadaljevati pogajanja za ustanovitev trojne obrambne zveze med Rusijo, Anglijo in Francijo. Po informacijah, ki jih imajo dobro obveščeni krogi, je Molotov izjavil, da v primeru, da bo pakt o nenapadanju z Nemčijo zaključen, določbe tega pakta ne bodo v nasprotju s pogajanj, ki se vodijo za zaključitev francosko-anglo-ruskega pakta, ker imata oba pakta defenzivni značaj in po misljenju sovjetske vlade ne izključujeta drug drugega. Neki član angleške vojske mislije je sredi letalom odletel v London. Gre za mlajšega člana, ki ima vlogo kurirja.

Italijanske informacije

Rim, 23. avgusta AA. Stefani Ravatelj lista »Giornale d'Italia« Virginio Gayda objavlja članek, v katerem pravi, da ni izključeno, da po podpisu nemško-sovjetskega sporazuma pride v Moskvi še do drugih sporazumov, pa celo tudi do sporazuma med Veliko Britanijo in Francijo. Toda ta drugi sporazum ne bi bil več tak, kakršnega sta si zamišljali in želeli Anglija in Francija. Nemško-sovjetski pakt izključuje možnost, da se Sovjetska Rusija posta-

vi proti Nemčiji in celo v primeru evropskega spopada nudi možnost, da Sovjetska Rusija nadaljuje s preskrbovanjem Nemčije. Sistem obkoljevanja je na ta način strl. To je resnica. Po vsem tem Francija in Velika Britanija lahko celo podpišeta nenapadno pogodbo s Sovjetsko Rusijo, da bi ji pripravili zadovoljstvo videti visoke zastopnike njihovih vlad.

Pogajanja v Moskvi začasno odgojena

Pariz, 24. avg. e. »L'Intransigeant« poroča, da sta francoska in angleška vlada sklenili, da zaenkrat odgodita pogajanja z Rusijo, vendar jih ne prekineta.

Člani vojaških misij zapuščajo Moskvo

Moskva, 24. avgusta. AA. Havas: Dva člana britanske vojaške misije, stotnika Davidson in Collier se danes odpeljeta z letalom čez Helsinki in Stockholm v London. Ostali angleški in francoski častniki ostanejo do nadaljnjega v Moskvi. Z članoma britanske vojaške delegacije odpotuje tudi član francoske vojaške delegacije Plisson.

Besedilo pakta

Rusija ne bo sodelovala v nobeni zvezi, ki bi bila kakorkoli naperjena proti Nemčiji — Pogodba je sklenjena za 10 let

BERLIN, 24. avgusta. br. Nemški poročevalski urad poroča ob pol treh zjutraj iz Moskve:

Zunanji minister v. Ribbentrop se je včeraj popoldne ob 15. sestal s predsednikom sveta ljudskih komisarjev g. Molotovom. Sestanku je ves čas prisostvoval nemški veleposlanik Schullenburg, nekaj časa pa tudi Stalin. V triurnih razgovorih je bil dosežen sporazum o sklenitvi nemško-sovjetske nenapadalne pogodbe.

Po večerji se je razgovor nadaljeval in so bile urejene še zadnje formalnosti. Še pred polnočjo je bila pogodba o medsebojnem nenapadanju podpisana. V navzočnosti Stalina in Schullenburga jo je podpisal za Nemčijo v. Ribbentrop, za Sovjetsko Unijo pa g. Molotov.

Pogodba je sestavljena in podpisana v dveh izvirnikih, v ruskem in nemškem. Imenuje se »Nenapadna pogodba med Nemčijo in Unijo sovjetskih socialističnih republik« ter določa v sedmih točkah, sklicujoč se v uvodu na nemško-rusko nevtralnostno pogodbo iz leta 1926, naslednje:

1. Obe stranki se zavezuje, vzdržati se vsake silne akcije, vsakega napadnega dejanja druga proti drugi, bodisi posamezno ali skupaj s tretjimi
2. Ako bi bila kateri obeh pogodbenih strank napadena od tretje države, druga pogodbenica stranka v nobeni obliki ne bo nudila tej tretji državi nikake pomoči.
3. Vladi obeh pogodbenih strank se bosta v bodoče stalno medsebojno obveščali in posvetovali v vseh zadevah, ki se tičejo njunih skupnih interesov.
4. Nobena obeh pogodbenih strank se ne bo priključila nobeni skupini držav, ki bi bila neposredno ali posredno naperjena proti drugi pogodbeni stranki.
5. Vsa morebitna bodoča sporna vprašanja se bodo med obema pogodbenicama strankama reševala na miren način, s konzultacijami ali po razsodišču.
6. Pogodba velja deset let. Ako je nobena stranka ne odpove leto dni pred njenim potekom, se avtomatično podaljša za nadaljnjih pet let.
7. Pogodba naj se ratificira v najkrajšem času. Ratifikacijske listine se bodo izmenjale v Berlinu. V veljavo pa stopi pogodba že takoj s podpisom.

Zunanji minister v. Ribbentrop je obvestil kancelarja Hitlerja o podpisu pogodbe davi ob 1. Popoldne ob 13. se bo v. Ribbentrop vrnil z letalom iz Moskve v Berchtesgaden, da poda Hitlerju podrobno poročilo o izvršitvi naložene mu misije.

Odmev po svetu:

London: Kdo je kriv?

Angleška javnost zvrča krivdo na Chamberlaina, češ da ni znal doseči potrebnega zaupanja v Moskvi

London, 24. avgusta. e. Čeprav nihče ne poskuša braniti postopanja Moskve, se vendar nekateri trudijo, da bi to nekako pojasnili. Angleži imajo v politiki vedno dovolj samokritike. Mnogi za to, kar se je dogodilo, zvrčajo odgovornost na politiko sedanje angleške vlade. Predsednik Chamberlain, kakor pravijo, ni kazal nikoli posebne navdušenosti za Rusijo. Koncesije so se v resnici dajale, toda vedno po dolgem čakanju in nikdar v zadostni meri. Angleška vlada se ni potrudila, da bi razbistnila dvome, ki so obstojali v Moskvi napram načrtom in intencijam njene zunanje politike. Stalin najbrž ni bil prepričan, da Chamberlain iskreno želi popoln sporazum in sodelovanje z Rusijo. V Moskvi se je čisto izražala bojazen, da angleška vlada

izkorišča pogajanja z Rusijo, da bi izvršila pritisk na Hitlerja. V primeru, da bi se Anglija sporazumela z Nemčijo, bi bila morda Rusija spet izključena. Naposled pa tudi niso v Rusiji izginili z vidika, da sta hoteli Anglija in Francija Rusijo pridobiti za eventualno vojno v Evropi, v kateri bi Rusija morala najbrž plačati največjo ceno. Zato ni čudno, da vse koncesije, ki so se ponujale Rusiji, niso bile dovolj sozmerne napram temu, kar je na drugi strani ponujala Nemčija. Nemčija je tudi ponujala obsežne koncesije in edino, kar naj bi Rusija storila v zameno, je bila zahteva, da se ne vmeša in ne angažira v naprej proti Nemčiji v eventualni vojni velesil. V taki dilemi torej izbira Rusije ni bila težka niti ne nerazumljiva.

Pariz: vpoklic 700.000 rezervistov Francija je pripravljena na vse

Pariz, 24. avg. br. V Parizu so vest o sklenitvi nemško-ruskega pakta sprejeli docela mirno, ker so s tem že računali. Pač pa so bili v odgovor izdani obsežni varnostni ukrepi, tako da je Francija pripravljena za vsak primer.

Čeprav niso bila izdana nikakršna službena obvestila o ukrepih glede narodne obrambe, ki so bili sklenjeni na seji ministrskega sveta, je vendar javnost obveščena, da so bili izdani nalogi za najstrožjo pripravljenost za varnost države. Dejstvo, da se je ministrski predsednik Daladier dolgo telefonično razgovarjal z vrhovnim šefom francoske vojske, generalom Gamelinom kaže, da so ti ukrepi v glavnem vojaške narave. Na novo je vpoklicanih 700.000 rezervistov. Po pariških ulicah in na železniških postajah je sopot opaziti na tisoče vojakov, ta-

ko kakor ob lanski septembrski krizi. Doda pa še ni potrjena vest, da bo sklican francoski parlament, vendar je predsednik skupščinskega odbora za zunanje zadeve sklical ta odbor, da mu poroča o mednarodnih dogodkih.

Pariz, 24. avgusta. Francoska vlada je izdala dekret, ki omogoča rekvizicijo avtomobilov, konj in drugih prevoznih sredstev za primer potrebe.

Poziv Francozom v Nemčiji, naj takoj odpotujejo

Berlin, 24. avgusta. c. Francoski poslanik v Berlinu in francoski konzulat v Nemčiji so izdali francoskim državljanom navodila, da do nocoj zapustijo Nemčijo. Anglijskim in poljskim državljanom zaenkrat taka navodila še niso bila izdana.

Sporazum gotov

Stojimo neposredno pred objavo rezultatov

Zagreb, 24. avg. r. Kakor se doznava v tukajšnjih dobro informiranih krogih, so snoči padle vse odločitve glede hrvatskega sporazuma in je pričakovati končno razčiščenje notranjepolitičnega položaja. Sporazum je gotov in stojimo neposredno pred objavo njegovih rezultatov.

Zahteva po sklicanju francoskega parlamenta

Berlin, 24. avgusta. AA. DNE: Bivši predsednik vlade in predsednik socialistič-

Ljubljana, 24. avg. r. Danes sta potovala skozi Ljubljano na Bled predsednik vlade Cvetković in predsednik dr. Maček. Na kolodvoru so ju pozdravili zastopniki oblasti in novinarji. Iz razgovorov z novinarji je razvidno, da bodo še danes padle na Bledu končne odločitve.

ne stranke Leon Blum je napisal v »Populaire« članek, v katerem zahteva v imenu socialističnega poslanskega kluba, da vlada brez odloga skliče francoski parlament na zasedanje.

Rim: popolna sprememba v Evropi Sedaj se bo pričel graditi nov mir

Rim, 24. avgusta. e. V zvezi z zaključkom pakta o nenapadanju med Nemčijo in Rusijo smatrajo rimski merodajni krogi, da je s tem dosežena popolna sprememba politične, vojaške in psihološke situacije v Evropi. Italijanski tisk poudarja, da predstavlja ta pakt značilen prispevek za uspešno izvajanje politike, katere cilj je, da se da evropskemu kontinentu nova ureditev. V tem ne morejo nikake ideološke razlike ovirati orientacije posameznih držav, katere lahko ne glede na svojo notranjo politiko uspešno uveljavijo v zunanji politiki samo one smerice, ki so v soglasju za dobre politične in gospodarske interese ne samo teh držav, temveč vse Evrope. Ta politika se odpira državam osi Rim-Berlin, kakor vsem drugim državam, ki so naklonjene tej politiki, da Evropi zagotovijo pozitiven mir na podlagi popolne odgovornosti in mednarodne solidarnosti.

Vojaški dopusti v Belgiji ustavljeni

Bruselj, 24. avg. e. Od danes do nadaljnjega odredbe so ustavljeni vsi dopusti za belgijsko vojsko, razen v nujnih primerih. Vojaki, ki so pa že na dopustih, ne bodo vpoklicani na povratek k svojim enotam.

DN se že seli?

Pariz, 24. avg. e. Iz Zeneve poročajo, da se tam mnogo govori o usodi mednarodnih

institucij, ki se tam nahajajo. V primeru vojne bi se Društvo narodov iz Zeneve preselilo v Vichy v Franciji. Prav tako bi se tjakaj preselili tudi mednarodni urad za delo.

Zavarovalnice povišujejo premije

New York, 24. avgusta. c. Ameriške zavarovalnice so povišale premije za vojni riziko za prevoz tovorov v Italijo in Nemčijo na 20-kratno vsoto.

V Berlinu ne verujejo, da bi Poljska popustila

Berlin, 23. avg. z. V berlinskih diplomatskih krogih čakajo sedaj, kakšen bo vpliv nemško-ruskega pakta na Poljsko in na obe zapadni velesili. V Berlinu zelo dvomijo, da bi se Poljska umaknila in mislijo, da bo zlasti odklonila vsako zahtevo po ukinitvi tako zvanega poljskega koridorja. Tega mnenja je tudi večina nevtralnih opazovalcev v Berlinu. Kar se tiče vpliva na zapadne velesile, domnevajo, da se bosta Anglija in Francija uprli nemško-ruskiemu načrtu, da se vzhodna Evropa vključno baltske države razdeli na nemško in rusko interesno področje. Ta načrt pa obenem kaže, da zasleduje Rusija pri vsej stvari zgolj svoje lastne koristi.

Zagotovilo Rusije malim državam

Rusija na ljubo Nemčiji ne bo žrtvovala nikogar in tudi sama noče tujega ozemlja

Moskva, 24. avg. k. Sovjetski krogi so pojasnili stališče Rusije po novem položaju z Nemčijo tudi glede na pomisleke in strah, ki so ga imele in ga še imajo manjše Rusiji sosedne ali bližnje države. Sovjetski krogi zatrjujejo, da je strah malih držav brez podlage. Na račun zblizanja Rusije z Nemčijo ali na račun nenapadalne pogodbe med Rusijo in Nemčijo ne bo trpela nobena manjša država. Rusija nikakor nima

namena žrtvovati katere izmed manjših ali sosednih držav v prid zblizanja z Nemčijo, kakor ni imela agresivnih namenov, ki so zahtevala od malih držav jamstva proti njih protovojni ali nasilni Hitlerizaciji. Rusija, zatrjujejo sovjeti, ne potrebuje tujega teritorija in ne prakticira politike razdeljevanja vplivnih sfer in življenjskega prostora ter ne potrebuje v območju svojih mej vazalov.

Jasna stališča velesil

Anglija in Francija sta natočili Rimu in Berlinu čistega vina — Odgovornost za nadaljnje dogodke je jasna

London, 24. avgusta. br. Kakor je bilo že javljeno, je angleški veleposlanik v Berlinu Henderson včeraj popoldne izročil kancelarju Hitlerju v Berchtesgaden posebno poslanico Chamberlaina, v kateri predsednik angleške vlade ponovno obvešča kancelarja Hitlerja o neomajnem stališču Anglije, da bo branila skupno s Francijo Poljsko pred vsakim napadom. Razgovor kancelarja Hitlerja z angleškim veleposlanikom je trajal samo deset minut. Kancelar Hitler je v imenu Nemčije preko poslanika sporočil Chamberlainu, da obveznost, ki jih je prevzela Anglija napram Poljski, Nemčije ne morejo odvrniti od tega, da ne bi z vsemi razpoložljivimi sredstvi branila svojih življenjskih interesov. Angleška javnost je ta odgovor kancelarja Hitlerja sprejela prav tako mirno, kakor je mirno sprejela tudi sklenitev nemško-ruskega pakta. Vsi današnji listi poudarjajo, da vlada v Angliji mir in trdna odločnost, ker se vsa država zaveda, kako usodni so sedanji trenutki. »Times« poudarja v svojem komentarju, da Hitler sedaj točno pozna stališče Anglije. Angleška vlada je slej ko prej mnenja, da se dajo vsi spori med Nemčijo in Poljsko urediti na

miren način. Razvoj dogodkov je zato odvisen od sklepov kancelarja Hitlerja. Na današnji popoldanski seji parlamenta bo vlada podala uradno izjavo o svojem stališču do nemško-ruskega pakta. Chamberlain bo pri tej priliki objavil tudi odgovor kancelarja Hitlerja na svojo poslanico.

RIM, 24. avgusta. br. Skoro istočasno, ko je bil angleški poslanik pri Hitlerju, je francoski poslanik v Rimu Francois Poncet obiskal italijanskega zunanjega ministra in mu v skoraj trideseturnem razgovoru obrazložil stališče Francije. Francoski poslanik ni pustil italijanskega zunanjega ministra niti v najmanjšem dvomu glede postopanja Francije v primeru, da bi bila Poljska napadena. Izjava francoskega poslanika so bile tako nedvoumne, da so si v Rimu zdaj popolnoma na čistem glede stališča in namer Francije. Sprito tega pripeljujejo v rimskih krogih Hitlerjevemu odgovoru na Chamberlainovo poslanico še prav poseben pomen in naglašajo, da sedaj ne more nihče več trditi, da ne pozna razmer in zato tudi ne more nihče odvrniti od sebe odgovornosti.

Splošna mobilizacija na Poljskem

VARŠAVA, 24. avgusta. br. Poljska vlada je danes opoldne po posvetu s Parizom in Londonom odredila splošno mobilizacijo.

Tudi Amerika bo skušala posredovati?

Nagel povratek Roosevelta v Washington — Posvetovanja z zunanjim in vojnim ministrom — Poslanica Mussoliniju?

Washington, 24. avg. br. Predsednik Roosevelt se je ponoči vrnil z dopusta v Washington in je imel zgodaj zjutraj posvetovanja z zunanjim ministrom Hullom in vojnim in mornariškim ministrom. V tobož ponovnih krogih pričajo, da se sodelujejo v washingtonskih krogih položaj v Evropi zelo resno in smatrajo, da je vojna neizbežna. Zato razmišljajo o tem, ali

ne bi kazalo, da bi skušal predsednik Zdrženih držav Roosevelt ponovno posredovati, da bi na ta način popri mirnovni spel belgijskega kralja. Zatrjuje se, da se namerava Roosevelt obrniti s posebno poslanico na Mussolinija in ga prosi, naj bi zastavil svoj vpliv v Berlinu, da se na ta način prepreči nova katastrofa. Današnji ameriški listi zelo pesimistično

presoja položaj. »New York Times« pravi: Če se vname vojna, bo v sedanjih razmerah jasno vsakemu Američanu, da se je razmerje med USA in evropskimi državami v materialnem in moralnem pogledu spremenilo. To velja posebno po podpisu sovjetsko-nemškega nenapadnega pakta. »New York Herald Tribune« napada nemško politiko, češ, da je oportunistična in pravi, da se stališče Velike Britanije in Francije ni spremenilo.

Japonska na razpotju

Tokio, 24. avg. br. Japonska vlada ima že dva dni neprestano posvetovanja, vendar pa se še ni odločila o tem, kako naj sedaj po razpadu protikomunističnega bloka in sklenitvi pakta med Nemčijo in Rusijo preumeri svojo politiko. Razočaranje nad nemško-ruskim paktom je vedno večje. Oficiozni »Nichi Simbun« naglašava v svojem komentarju o nemško-ruski paktu, da bo imel ta dogodek zelo dalekosežne posledice na Daljnem vzhodu. List, ki se je doslej najbolj zavzemal za pristop Japonske k nemško-italijanski vojaški zvezi, poziva sedaj japonsko vlado, naj brez sentimentalnosti pogleda novemu položaju v oči in prične popolnoma neodvisno politiko. Tudi list »Kokumin Simbun«, ki je neprestano priporočal vojaško zvezo med Japonsko, Italijo in Nemčijo, naglašava, da preživlja Japonska neprestano nova razočaranja. Sedaj, ko se je Japonska najbolj angažirala in žrtvovala za protikomunistični pakt, doživlja po dveh letih bojih na Kitajskem, kjer je skoraj popolnoma izkpravela, baš po zaslugi svojih zaveznikov najtežjo krizo. Japonci po mnenju lista sedaj ne preostane nič drugega, kakor da temeljito spremenijo svojo politiko ter sledi zgledu Nemčije v tem, da se tudi sama sporazume s svojimi dosedanjimi največjimi nasprotniki. Pojavljajo se celo glasovi, naj Japonska sklene sporazum z Moskvo, ker da more le na ta način preboleti silovit udarec, ki ga je dobila z nemško-ruskim paktom.

Tokio, 24. avgusta. AA. Reuter: Zastopniki vojne in mornariškega ministrstva so imeli včeraj sestanek. Kakor se je izvedelo, so se popolnoma zedinili glede stališča, ki ga bo Japonska zavzela v zvezi z najnovejšimi dogodki.

Atentat na predsednika Bolivije

La Paz, 23. avg. br. Danes je bil izvršen atentat na predsednika Bolivije Buscha, ki je bil smrtno nevarno ranjen. Znano je, da se je Busch pred meseci s prevratom polasti oblasti v Boliviji. Busch je nemškega pokolenja. Imel je namen, da uvede v Boliviji fašistični režim.

London, 24. avgusta. c. Predsednik Bolivije polkovnik Busch je podlegel včeraj zadobljeni rani. Po zadnji verziji je pripisovali strel, ki je bil nanj sprožen, nesrečnemu naključju.

Nov uspeh Kitajcev

Tiencin, 23. avgusta. i. Kitajska poročila javljajo, da so kitajske čete ponovno osvojile Sučen in da so imeli Japonci velike izgube. Uspeh Kitajcev je ogromen.

Čiščenje v španski falangi

Burgos, 23. avg. br. Kakor poročajo listi, je general Franco odredil, da se izvede v vrstah falange temeljito čiščenje. To velja zlasti za one člane, ki so v zadnjem času pristopili v vrste falange, ker se je izkazalo, da se skrivajo med njimi mnogi republikanci, ki hočejo na skrivnem rovariti proti sedanjemu režimu.

Narodna garda čeških strelcev prepevoda

Praga, 22. avgusta. AA. Na vsem ozemlju češkomoravskega protektorata so prepovedane organizacije narodne garde čeških strelcev.

Preiskava proti cementnemu in

papirnemu kartelu

Na politične in pravne posebne komisije za pregled delovanja cementnega kartela, ki je bila imenovana 26. aprila t. l. in je doslej pregledala delovanje trgovcev v Beočinu, je trgovinski minister odredil, da se izvede preiskava proti cementnemu kartelu na podlagi členov 8. in 9. kartelne uredbe.

Z odlokom od 5. avgusta pa je trgovinski minister odredil v zvezi s povišanjem cen papirja tudi preiskavo proti papirnemu kartelu. Obenem je razveljavil novi cenik tega kartela, dokler se preiskovalno postopanje ne konča. Prepoved zvišanja papirnih cen je stopila v veljavo 11. avgusta.

Člena 8. in 9. kartelne uredbe določata, da lahko trgovinsko ministrstvo vsak čas odredi pregled delovanja kartelov in tudi v članjenih podjetjih. Če se izkaže, da je izvajanje kartelne pogodbe ali posameznih določb in ukrepov škodljivo koristim narodnega gospodarstva ali če ogroža druge narodne koristi, odnosno samo utegne povzročiti tako škodovanje, tedaj mora trgovinski minister odrediti preiskavo. Za takoj po odreditvi preiskave sme prepovedati uporabo kartelne pogodbe odnosno določb, sklenjenih na osnovi te pogodbe, kar je sedaj storil glede papirnega kartela. Po uredbi se smatra zlasti za ogrožanje koristi narodnega gospodarstva, narodnega blagostanja ali javnih koristi, če se določijo, vzdržujejo ali zvišujejo cene čezmerno visoko glede na produkcijske stroške. Uredba daje oblastu dovolj možnosti, da v redu izvrši preiskavo in je minister tudi upravičen odrediti pregled vseh v članjenih podjetjih, pri čemer imajo organi ministrstva pravico vplogleda v vse poslovne knjige in vse ostale spise in se preizkusno postopanje lahko razširi tudi na tehnično ureditev in produkcijski način, ki se drugače smatra za poslovno tajnost.

DNEVNE VESTI

— 370 naših rojakov iz Nemčije nas obišče. Centralna zveza jugoslovenskih katoliških in narodnih društev v Nemčiji je priredila potovanje naših izselencev v domovino. Danes so odpotovali iz Duisburga, na Jelenice pa bodo prispeli jutri ob 8.19. Ustavili se bodo na Bledu, kjer bodo ostali do 14. V Ljubljano bodo prispeli jutri okrog 17. Večina gostov bo prenočila v Ljubljani, na svoje domove v druge kraje pa bo odpotovala v petek. Izselenci, ki nas obiščejo, prihajajo iz naslednjih nemških industrijskih krajev: Meerbeck, Osterfeld, Hamborn, Gladbeck, Hülthausen, Hoberg in Lintfort.

— Se nekaj o pomanjkanju in pocenitvi sladkorja. Dodatno k poročilu o zakasneli dobavi sladkorja po državnih sladkornih tovarnah smo obvestili, da bodo dospeli že julija meseca plačani vagoni sladkorja. Tudi pred 1. septembrom t. l. namreč tik pred pocenitvijo sladkorja, kar pomeni, da bodo trgovci izgubili pri vsakem po 5000 din poleg obsevnih stroškov, da se bo razlika državnih stroškov 50 par ob kg odplačala od vseh sladkornih zaloz s dnem 1. septembra, kakor se je prakticalno v času, ko je bila državna strošarina povišana. Priporočljivo bi bilo, da to vprašanje menodajni krogi takoj urede ter o tem javnost obvestijo, da ne bo nepotrebnega razburjenja.

— Jugoslovenski zdravnik, organizirani v Jugoslovenskem zdravniškem društvu, se bodo zbrali 8. in 9. oktobra t. l. na rednem letnem obnem zboru. Kongres bo obravnaval poleg stanovitvskih vprašanj tudi znanstvene predmete. Predvsem bo posvečen vprašanju vitaminov. Natančni program bodo dobili zdravniki v kratkem. V Ljubljani se je v okviru Slovenskega zdravniškega društva osnoval poseben pripravljajni odbor, ki bo vse potrebno pripravil za sprejem gostov, za kongresna zborovanja in za poučne izlete. Slovenski zdravniki naj se z vprašanji in prijavi obračajo na odbor Slovenskega zdravniškega društva v Ljubljani (obča drž. bolnica).

— Tragična smrt računkega svetnika Adama Sertića. Dne 11. julija t. l. je »Slovenski Narod« poročal med dnevnimi vestmi, da je zagrebški računski svetnik Adam Sertić skočil v Savo. Njegova govoda, ki je šele te dni prišla v Ljubljano in zvedela za omenjeno notico, nas je obvestila, da informacija ni točna. Gosp. Adam Sertić, ki je bil polnih 35 let računski uradnik pri mestnem poglavarstvu v Slavenskem Brodu, je na dan svoje smrti dne 5. julija prišel kakor po navadi mirno iz urada. Proti večeru se je podal na priljubljeni sprehod ob Savi in je stopil tudi v čoln. Ribiči so ga videli v čolnu, nihče pa ni bil priča, kako se mu je primerila usodna nesreča. Šele štiri dni po utopitvenju so ga našli 30 km daleč od Broda, pri vasi Svilaju. Prepljen je bil v Slavenski Brod, kjer so ga pokopali. Zapustil je vdovo, ki je po rodu Slovenka iz ugledne ljubljanske družine Medvedovič.

— Zelenica Ustiprača—Foča bo 17. septembra izročena svojemu namenu. Delež na ozkotirni zelenici Ustiprača—Goražda—Foča so v glavnem končali in 17. septembra jo bodo slovesno otvorili. Nova proga bo prava turistična privlačnost, ker je položena v kanionu Drine. Ta kanion je izredno lep ter bo proga držala v ravnici skozi najlepšo pokrajino v naši državi. Delo je zahtevalo premagovanje izrednih terenskih težkoč in zgrajenih je bilo mnogo tunelov in mostov.

— Zaradi stavke mizarških pomočnikov v Zagrebu ogrožen zagrebški velesejem. Zagrebški mizarški pomočniki so začeli pred dnevi stavkati, ker ni prišlo do sporazuma med njimi in podjetniki zaradi sklenitve nove kolektivne pogodbe. Ker se v Zagrebu prav sedaj pripravljajo na jesenski velesejem, so priprave zaradi mizarške stavke znatno ovirane. Mizarški pomočniki pa so najbrže prav zaradi tega začeli stavkati, ker je sedaj upanje, da se bodo morali močnejši z njimi sporazumeti. Prireditelji zagrebškega velesejja se boje, da se bodo priprave zaradi mizarške stavke zavlekle.

— Tramvaj ji je odrezal obe nogi. Včeraj se je v Zagrebu na Medveščaku vrgla pod tramvaj 20letna služkinja Emica Račič, ki je bila zaposlena v neki kavarni na Kralja Petra trgu. Nudil se je strašen prizor: tramvaj je deloketu odrezal obe nogi ob bokih. Kri je bila iz strašnih ran tako silno, da je dekle skoraj izkravalo, če na samem kraju nesreče. Prepeljali so jo na kliniko, vendar ji niso mogli več pomagati in ponoči je že umrla. Samomor je izvršila zaradi tega, ker jo je gospodar odpustil iz službe.

— Investicije za novo tovarno sladkorja bodo znašale okrog 100 milijonov din. Po novi uredbi o zagraditvi tovarne sladkorja v Zagrebu bo finančni minister najel pri Drž. hipotekarni banki posojilo 100 milijonov din za novo tovarno sladkorja. Nova tovarna bo imela 1000 vagonov sladkorja kapacitete na leto.

— Če imate radijski sprejemnik, morate imeti tudi dobro urejeno radijsko revijo, ki vas bo obveščala o vseh važnejših dogodkih po radijskem svetu in vam nudila skrbno sestavljen pregled oddaj vseh evropskih radijskih postaj na dolgih, srednjih in kratkih valovih. »Naš val« izpolnjuje vse zahteve še tako razvajanega radijskega naročnika, poleg tega pa prinaša v vsaki številki tudi obilo zanimivega in zabavnega branja. Številka »Našega vala« za prihodnji teden objavlja obširnejše poročilo o podraževanju radijskih oddajnih postaj v Beogradu in Zagrebu, zabaven podlistek »Nemi Armande«, rubriko »Radio in televizija« in »Kotiček za smeh«, poleg tega pa tudi obširen pregled aktualnih filmov. Mesečna naročnina na »Naš val« znaša samo 10 din, naroča pa se pri upravi v Ljubljani, Knafeva ulica 5, kjer dobite na ogled brezplačno številko. Če v kratkem bo »Naš val« začel objavljati zanimiv roman, ki ga bo prevajal znani pisatelj Gustav Striša. Pohitite torej z naročilom.

— Harry Piel prispel v Zagreb. Nemška filmska skupina na čelu z znanim igralcem Harry Pielom, ki je v soboto prispel iz Berlina v Split, se je pripeljala v Zagreb. Igralci se bodo mudili v Zagrebu le malo časa, nakar se bodo vrnili v Split, kjer bodo napravili posnetke za novi Harry Pielov film.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo stanovito, pretežno jasno in toplo vreme, možnost krajevnih neviht s kratkimi nalivi. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Beogradu 33, v Splitu 32, v Zagrebu 29, v Kumboru in na Rabu 28, v

Mariboru, Sarajevu in Dubrovniku 27, v Ljubljani 26,7 in na Visu 24 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 764,7, temperatura je znašala 18,4.

— Vpisovanje v enoletno državno priznano trgovsko učilišče »Christofel skel zavod« — a pravico javnosti — Ljubljana. Demotivska cesta št. 15 se vsi dnevno dopoldne in popoldne. Šolska izvesta in novi ilustrovani prospekti brezplačno na razpolago pisмено ali osebno. Največji in najmodernejši zavod te vrste v državi. Novo šolsko poslopje! Edinstvena strojeopisnica s 50 pisalnimi in računskimi stroji! Zavod je potrjen od ministrstva, ima pravico javnosti (veljavnost izpiseval, rodbinske doklade, železniške karte) Solina zmerna. Zahtevajte prospekt!

— Uprava rudnika Trepcé namerava začeti najemati delavce. Poročali smo, kako veliko vzmernenje je zbudila med našimi gospodarskimi krogi ter delavstvom ustavitve dela v našem največjem rudniku svinca v Trepcé. Do spora je prišlo, ker podjetje ni hotelo pristati na zahteve delavstva pa tudi ni hotelo popustiti. Zato je uprava podjetja v Londonu ustavila povsem obratovanje, da je kazalo, kakor da v rudniku dalje časa ne bodo delali. Sedaj poročajo iz Beograda, da namerava podjetje zopet začeti najemati delavce. Delavske organizacije so opozorile delavce, naj vztrajajo pri svojih zahtevah, čeprav jih bo podjetje najelo.

— Nov izum v ribištvi. V Splitu se že dalje časa mudi Vinko Lepš, izumitelj posebne priprave za ribolov globoko pod morako gladino. Izumitelj je imenoval svoj izum »polip«. Od njegove naprave si obetajo zelo mnogo. Bistvo izuma je, da se posebna, hermetično zaprta naprava spusti s ladje v morje, v globino, kolikor je pač potrebno. Okrog te naprave je namočena na obroču posebna mreža, ki se avtomatično razširi in zapira. Iz naprave ribič privlači ribe s posebno svetilko. Izumitelj je dobil za polizkuse podporo kmetijskega ministrstva. V tork je izumitelj že delal polizkuse v kaštelanskem zalivu.

— Slab poletni ribolov na Jadranu. Letošnji poletni ribolov je bil zelo slab. Zaradi tega so se sardele znatno podražile. Tovarne za konzerviranje rib zelo popra-

Mariborske in okoliške novice

— Uprava mariborskega pododpora združenja rezervnih oficirjev vabi svoje člane, naj se udeležijo izleta v Beograd, na Oplenac in na Avalo od 5. do 8. septembra. Udeležba v svečani uniformi. Voznja in prenočišče za člane združenja brezplačno. Uprava mariborskega pododpora sprejema prijave članov neprekinjeno do 31. avgusta t. l. V prijavi je treba navesti točen naslov.

— Peti poletni pedagoški tečaj. Tudi včerajšnja predavanja pedagoških strokovnjakov so zbudila živahno pašnjo. Danes v četrtak pa predavata D. Glinskova o izbranih poglavjih iz modernega slovenskega pouka, Albert Jerjav pa o spisu v sodobni ljudski šoli. Jutri v petek predavajo: V. Čopić o vlogi učitelja pri zboljanju domače vzgoje, E. Vranc o problematiki učnega načrta za ljudske šole, J. Kontler pa o tem, kakšni naj bodo podobni učni načrti.

— Nočno lekarniško službo imata tekoči teden Albaneževa lekarna pri av. Antonu na Frankopani ulici 18, tel. 27—01, ter Križova lekarna pri Mariji pomen. gaj, Aleksandrova cesta 1, tel. 21—79.

— Iz policije. Predstojnik tukajšnje mestne policije g. Stanko Kos je šel na krajišni dopust. Za časa njegove odsotnosti ga zastopa policijski svetnik g. K. Pestevšek.

— Na drž. učiteljski šoli v Mariboru se začne sprejemni izpiti za I. letnik v ponedeljek 28. avgusta, popravni izpiti pa v petek 1. septembra ob 8. Vpisovanje v letnike in vadvnice je v ponedeljek 4. septembra dopoldan.

— Na realni gimnaziji v Mariboru bodo poravni izpiti 25. nižji tečajni in plameniški tečajni izpiti 28., ustni višji tečajni pa 29. avgusta ob 8. Vpisovanje za I. razred bo 5. septembra od 8. do 10.

— Industrija se seli iz Maribora. V kratkem se preseli v Zagreb tvrdka Jugoslov. Beiersdorf, ki ima svoj obrat na Koroski cesti. Maribor izgubi s tem važno industrijsko podjetje.

— Iz carinske službe. Premesteni so: višji kontrolor J. Tot iz Maribora v Zagreb, višji kontrolor Josip Amon iz Maribora v Ljubljano, višji kontrolor Andrija Vidovič iz Maribora v Novi Sad, višji kontrolor Ernest Rozek in Derviš Kahvezić iz Maribora v Osijek, kontrolor Adolf Rijavec iz št. Ija v Split, višji kontrolor Viktor Kobal iz Maribora v Split, višji kontrolor Zvonimir Švalić iz Maribora na Sušak, višji kontrolor Viktor del Toso iz Maribora v Šibenik, carinski inspektor Milan Kuder iz Dravograd v Gornjo Radgona, kontrolor Vekoslav Slavič iz Maribora v Korčulo, Pavle Slavič iz Maribora v Caribrod. V Maribor pa so premestili višji kontrolorji Veliko Velepč iz Kotora, Lujo Bogner iz Kotoribe ter Milan Jovanović in Boško Jovanović iz Zagreba.

— Mariborsko vreme. Sonce je spet prišlo pripekati. Maksimalna temperatura 27, minimalna temperatura 14,7. 10. septembra bo pri Mariborski okoli velika planinska slava mariborske podružnice SPD ob 20letnici njenega uspešnega delovanja in razvoja. Slavo bo zbralo ob tej priliki na Pohorju vse obsejne planince.

— Na drž. II. oški močlanski šoli v Mariboru (magdalenski) bodo popravni izpiti 30. in 31. avgusta, redno vpisovanje pa 1., 2. in 4. septembra od 8. do 12. V šolo se vpisujejo učenci iz magdalenske okraja in srezu Maribor dani breg, iz vseski učenci, ki se vozijo v šolo z vlakom.

— Detektor. Na levem bregu Drave bližje Kovačičeve gostilne pri Sv. Petru pri Mariboru so našli novorojenčka, ki je popolnoma raspedel. Trupelce je tmo na glavi več ran. Vse kaže, da je brezsrčna mati otroka takoj po porodu usmrtila in ga nato vrgla v Dravo.

— Goljufu je nasledila. K. Mariji Ranerjevi stanujoči v Aleksandrovi 23 na Studencih, je prišel 16letni Konrad K., ki ji je dejal, da se je njen sin, ki je zaposlen v delavnici državnih železnic, pri delu ponesrečil. Zahteval je od Ranerjeve, naj mu vrne za ena bolniško obdelo in perilo, v dobri veri, da govori fant resnico, iz-

šujejo po blagu in tako so se sardele zdaj podražile v Dalmaciji že pri nakupu na debelo na 5,5 din.

— Nežre v Dragomlju so se včeraj spopeli Mariji Kraljevi konji. Kraljeva, ki je imela poleg sebe na vozu tudi sina Ivana, je skušala konje ustaviti, kar pa se ji ni posrečilo. Mati in sin sta na ovinku padla z voza in se hudo poškodovale. Posestnikov sin Jože Boršček iz Litije je smotil padel s senega voza in si zlomil levo nogo. Na Celovški cesti, blizu remize, je včeraj popoldne podrl neznan avtomobilist 52letnega žagarja Franca Albrehta, Albrehta, ki je utrpel hude poškodbe po životu in na glavi, so reševalci odpeljali v bolnico.

Iz Ljubljane

— Iz Zavortove prehode skozi Lateralno drevo. Zaradi prireditve Ljubljanskega velesejja, ki bo letos od 2. do 11. septembra, bo prehod skozi Lateralno drevo, ki vodi od spodnjega dela otroškega igrišča mimo velesejanskega paviljonov proti pivovarni Union, zaprt od 28. avgusta do 18. septembra.

— Iz Promenaški koncert Turističnega odbora za mesto Ljubljano, ki bi moral biti drevi ob 18.30, je odpovedan.

— Ljubljanska drama potrebuje v novi sezoni večje število statistov. Gospodje in gospe, ki imajo veselje do tega dela, naj se zgledajo v nedeljo 27. t. m. med 10. in 11. uro v dramskem gledališču, kjer bo imel s njimi razgovor višji režiser prof. Osič.

— Iz Medvedova cesta v šiški že skoro ni več podobna cesti. Dasi je poleg glavne Celovške ceste ena najbolj prometnih žil, posebno za tovorni promet, jo sploh ne posejajo in je zato v vsej dolžini silno razrušana.

— Iz Nove stavbe. Na Ruski cesti v šiški je zgrajena naprosi pivovarne »Union« nova štirinadstropna hiša, ki je last karvarjarja Dolničarja. Hišo je gradilo stavbno podjetje VIII. Battelino. Poleg že dograjenega Dolničarjeve hiše je zraven v gradnji še ena štirinadstropna hiša, ki jo zida isto podjetje. V Bogiščevi ulici na Mirju gradilo stavbno podjetje Franc Furjan novo vilo g. M. Prepeluhovi. V gradnji je več novih stavb tudi v trnovskem okraju in pa ob Celovški cesti, zgori remize.

— Iz Izgubil se je zoster (etnin krem) dne 23. t. m. dopoldne ob Emonski cesti do tvrčke Reich. Zastor naj se odda proti nagradi v upravi »Slov. Narod«.

ročila zahtevano obdelo. Ko pa je prišel opoldne njen sin čil in zdrav domov, ji je bilo takoj jasno, da je nasledila goljufu, ki je zaenkrat izgubil brez sledu. Sedaj ga iščejo varnostni organi.

— Drava je naplavila pri Sv. Ožboltu v Dravski dolini truplo 70letnega štefana Morja iz Velikoveca, ki je, kakor so ugotovili, izvršil samomor.

— Nevaren požigalec. Znan piroman Franc Lobenzek, ki je bil sivočasno zaradi številnih požigov pod Pohorjem obsojen na dve leti zaporja, je bil zopet aretiran, ker je osumljen požigov v Radvanju in Razvanju v mariborski okoliščini. Sodijo, da je Lobenzek pisal anonimna pisma, ki so jih prejeli mnogi prebivalci pod Pohorjem, češ da bo pri njih gorelo.

— Tota je okleščila sadno drevje in vinograde v okolici Jarenine in Sv. Jakoba v Slov. gorah. Škoda je precejšnja.

— Iz prometne službe. Vinko Pavlin je premestjen z Zidanega mosta v Maribor. Robert Škerl iz Save na Falo, Karol Zabkar iz Sv. Lovrenca na Pohorju v Hrastnik.

— Pet na enega. Na posestnika Josipa Miklarja iz Medvedev je navailo pet fantov, ki so mu prizadejali težke poškodbe po vsem telesu. Miklarja so morali prepeljati v bolnico.

— Hrast na avto. Pri Slov. Bistrici so bili zaposleni delavci pri podiranju hrastov. Ravno ko je prišel padati velik hrast, se je pojavil avto zagrebškega ravnatelja g. Mumčiča. Nekdo od delavcev je stopil na cesto in dajal avtomobilistu znamenje a sekuro. Žal pa je avtomobilist menil, da gre za napad. Zaradi tega je vozač še pospešil tempo vožnje, pa je hotelo nesrečno naključje, da je sgrmel hrast na avto, ki je popolnoma razbit. Mumčič je dobil precej nevarne poškodbe. Zdravi se v dr. Cer. ničevem sanatoriju.

— Obstrelen čuvaj. V Ganičanih so divji lovci obstreli čuvaja štefana Stenarja, ki so ga prepeljali v bolnico.

— Lep uspeh kamniški Kobanci so s lepim uspehom obiskali naše Slovenske gorice in Gornjo Radgona, kjer so priredili pod vodstvom zaslužnega zborovodje g. Laha koncert v posejnih prostorih. Poklonili so se tudi na grobu radgonaških žrtv in odšli žalosno »Oj Dobrodo«.

— Razne novice. Iz Pogačnicah tvornice lepene v Janeževem vrhu pri Pod. veliki je drzen tat ukradel 10 m dolg trak iz kloubčevine, ki je bil montiran na stroju za izdelavo lepence. Preiskava je doznala, da je trak, ki je vreden okoli 1400 din, ukradel neki 54letni Anton K., ki ga je razrezal in hotel iz njega izdelati copate.

— V Novi vasi je ugriznil pes delavca Alberta Megliča v desno nogo, tako da je moral Meglič poslati zdravniško pomoč. Za lastnikom hude mrečne polve, dujejo orožniki. V stanovanju posestnika Franca Štunternja v Zgornji Poljskavi se je vtihovali doslej še neznan zlikovec, ki je odnesel obleke, perilo, srebrno uro ter 124 din gotovine, tako da ima Štuntern nad 1300 din škode. — V Stritarjevi ulici 31 so neznan tatovi obrali s dreves vse brevice in ima lastnica Henrika Čotič 200 din škode. — Na Aleksandrovi cesti je neki tovorni avto povozil 17letnega Stanika Pinterja, ki je obelzel z zlomljeni desno nogo. Reševalci so ga odpeljali v bolnico. Tja so preneli tudi 26letno Terezijo Knaflj iz Krčevine, ki je padla tako nesrečno z jablana, da si je zlomila desno nogo.

— Iz Studencev. Studenski orožniki so pričeli z energično akcijo, da obistijo naše Studencev raznih kriminalnih tipov, ki imajo po raznih hišah in lokalih svoje točišče. Včeraj so aretirali 37letno Marjo L. in 32letnega Ivana K., ki sta se bavila s nezakonitimi posli. Akcija naših vrlih orožnikov se intenzivno nadaljuje.

— Torka. V zadnjem tednu so se v Mariboru poročili: Franjo Šček, gledališki režiser in Jožeta Stucin; Fabijan Tomašič, pekovski mojster; in Matilda Jarc; Tomislav Hudala, krojač; in Helena Le. bi; Jožef Derzani, učitelj; in Franciška Liki; Avgustina Lamut, delavce; in Marija Gorenjak, služkinja; iz Rus: Mirko Serbel, tektinski tehnik; in Ana Širok, sasebnica, Košički 32; Franc Eker, mehanik, in

Kino Matica, LJUBEZEN DR. MEIGHANA
tel. 21-24
Ob 16., 19. in 21. uri
Franchot Tone — Virginia Bruce — Maureen O'Sullivan
Prekrasen film iz zdravniškega življenja v vsej lepoti, podvigih, požrtvovalnosti in odreknanju — Obisk vsakomur toplo priporočamo!

KATARINA NEPURN, glavna tragedinja svetovnega slovesa kakor Greta Garbo
v prekrasem filmu režiserja G. Cukorja, tvorca nepozabnih filmskih umotvorov »Romeo in Julija« ter »Dama s kamelijami«.
— Film za ljudi najfinjšega okusa!
KINO UNION, tel. 22-21
Predstave ob 16., 19. in 21. uri

KINO SLOGA, tel. 27-30
Danes ob 16., 19. in 21. uri
UPOR V MAROKU
Misteriozni dogodki v zemlji, kjer je življenje brez vrednosti, a orožje visoko cenjeno.

— V počastitev spomina pok. Frana Vovška so darovali dijaški kuhinji v Celju po 100 din gg. Mirko Hobevar, odvetnik v Celju, Anton Ratej starešina srskega sodišča v šmarju pri Jelšah in dr. Ivan Mak sodnik okrožnega sodišča v Celju.

— V celjske zapore so prepeljali včeraj posestnika Brinovca iz Rakoveli pri Braslovcah, ker je v nedeljo zvečer v prepiru z lato prebil lobanjsko kosto 25letnemu Josipu Mayhu, da je ta podlegel po škodbam.

— S košeca je padla 27letna Antonija Vitanc delavka iz Gorice pri šmartnem v Rožni dolini ter se je potolčila po telesu.

— Umrja je včeraj na hribu sv. Jožeta 19letna služkinja Ljudmila Korent. N. p. v m.

— Mestna občina celjska razpisuje zemljišnji izvedbo novo zgrajene ceste Lisce—Levski most ter zemljišnji izvedbo nove občinske ceste v Pristavi. Vsa pojasnila in proračunski pripomočki se dobijo na mestnem poglavarstvu v sobi št. 40.

— Oddajo dela za novi most preko So. prvinice v Komenskega ulici razpisuje mestna občina celjska. Vsa pojasnila se dobe na mestnem poglavarstvu v sobi št. 40.

SPD
Letošnji kongres Zveze planinskih društev bo v Nišu 8. in 9. septembra. Po kongresu bodo izlet planincev na Staro Planino z vzponom na Micor 2169 m, na Suvo Planino 1886 m in v Prekonske Pečine. Nameravani so tudi izleti v bolgarske planine preko Sofije, ena skupina pa bo odpotovala preko Plovdiva v Burgas in Varso ob Črnem morju. Za udeležence kongresa bo odobren 50% ob normalnih vozniš cen na železnici. Podrobne informacije se dobe v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4-I. Prijavite se pravočasno.

Iz Celja
— Dr. Antona Schwaba tužnir bo priredil 28. t. m. šahovski klub Gaberje v klubovem lokalu pri Permozerju. Razen članov kluba so vabljani tudi člani celjskega šahovskega kluba. Za zmagovalce so pripravili lepe nagrade.

— Celovadno akademijo bo priredilo Sokolovo društvo Celje I. na predvečer rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. v gledališču.

Krog aretiranih Roganovih pajdašev se širi Na Planini pri Sevnici so zajeli Ivana Jazbinška - Danes bodo iskali monitranco in kelih pod betnavsko skakalnico

Maribor, 24. avgusta
Neumorni studenski orožniki nadaljujejo pod vodstvom komandirja g. Zagarja energične polvebde, da razčistijo pohode in zločine Roganove rokovnjaške družine in da prepričajo s tem vso nadaljnjo možnost zopetnega razbojnikovanja in vamljanja.

— Iz Planine pri Sevnici je prispelo sporočilo, da so aretirali tamkaj studenskega celjarskega mojstra Ivana Jazbinška. Svoči so ga močno vkleknjenega prepeljali v Maribor, davi pa so pričeli na studenski orožniški postaji z zasliševanjem. Izpovedbe Ivana Jazbinška bodo posebno važne zaradi tega, ker je, kakor znano, Jazbinšek Roganov ljubavni tekmeec. Ki je prejšnje nedelje obvestil orožnike o tem, da se nahajajo v betnavskem gozdu Rogan in njegovi kriminalni pajdaši. Njegove izpovedbe pa bodo zanimive tudi zaradi tega, ker se je pri doseganju zaslišanju Pavle Vezovnikove pokazalo, da skuša Roganova ljubica s svojimi izpovedbami kriti Alojzija Rogana, dotim Ivana Jazbinška zelo obremenjuje. To zbuja domnevo, da se je Vezovnikova pojavila v Mariboru nemara zaradi tega, da razbremeni s svojimi izpovedbami Alojzija Rogana. Ivan Jazbinšek bo nedvomno mnogo vedel, saj je bilo njegovo stanovanje v Studencih izhodisče raznih vlomskih in rokovnjaških pohodov Roganove tolpe. Tukaj so se zbirali, jedli in pili ter se v družbi svojih ljubih zabavali. Tukaj so kovali svoje načrte in se po izvršenih vlomih spet vračali, opremljeni s težkimi, polnimi nahrbtniki, v katerih so bili nakrmeni predmeti. Če drži izpovedba Pavle Vezovnikove, da sta izvršila vlom v polskavsko cerkev

— V Novi vasi je ugriznil pes delavca Alberta Megliča v desno nogo, tako da je moral Meglič poslati zdravniško pomoč. Za lastnikom hude mrečne polve, dujejo orožniki. V stanovanju posestnika Franca Štunternja v Zgornji Poljskavi se je vtihovali doslej še neznan zlikovec, ki je odnesel obleke, perilo, srebrno uro ter 124 din gotovine, tako da ima Štuntern nad 1300 din škode. — V Stritarjevi ulici 31 so neznan tatovi obrali s dreves vse brevice in ima lastnica Henrika Čotič 200 din škode. — Na Aleksandrovi cesti je neki tovorni avto povozil 17letnega Stanika Pinterja, ki je obelzel z zlomljeni desno nogo. Reševalci so ga odpeljali v bolnico. Tja so preneli tudi 26letno Terezijo Knaflj iz Krčevine, ki je padla tako nesrečno z jablana, da si je zlomila desno nogo.

— Iz Studencev. Studenski orožniki so pričeli z energično akcijo, da obistijo naše Studencev raznih kriminalnih tipov, ki imajo po raznih hišah in lokalih svoje točišče. Včeraj so aretirali 37letno Marjo L. in 32letnega Ivana K., ki sta se bavila s nezakonitimi posli. Akcija naših vrlih orožnikov se intenzivno nadaljuje.

— Torka. V zadnjem tednu so se v Mariboru poročili: Franjo Šček, gledališki režiser in Jožeta Stucin; Fabijan Tomašič, pekovski mojster; in Matilda Jarc; Tomislav Hudala, krojač; in Helena Le. bi; Jožef Derzani, učitelj; in Franciška Liki; Avgustina Lamut, delavce; in Marija Gorenjak, služkinja; iz Rus: Mirko Serbel, tektinski tehnik; in Ana Širok, sasebnica, Košički 32; Franc Eker, mehanik, in

Pred otvoritvijo škofješkega muzeja Razstavnih prostorij urejeni - Slovensna otvoritev v nedeljo
Škofja Loka, 23. avgusta
Novo kulturno ustanovo bo dobil škofješki okraj v nedeljo, ko bo otvorjen muzej. Muzejsko društvo se je lotilo stvari iz naredno spretnostjo, saj je po kratki dobi dveh let pristopilo k dejanju, ki terja mnogo znanja, preudarnosti, potov, pa tudi denarja. Muzejsko društvo je naslo primerno zavetje v mestni hiši na Mestnem trgu, v drugem nadstropju, kjer so odločene spominom naše preteklosti štiri sobe. Muzej bomo imeli tedaj v sruš škofješke Loke, kar bo toliko bolj omogočajo, da si ga bo lahko vsakdo, ki bo imel v našem staroslavnem mestu opravka, tudi ogledal.

Ob otvoritvi muzeja bo slovesnost, ki bo zbrala v svojem krogu naš kulturni svet, vse, ki znajo ceniti prisrčevanja, kakršna so izšla iz MD. Ob 11. bo sprejem gostov, takoj zatem pa bo v prostorih mestne svetovalnice slavnostna seja, ki se je bodo udeležili predstavniki uradov, oblasti, organizacij, društev in članstva MD. Po seji bo ogled razstavnih prostorov. Muzej bo potem našli javnosti dostopen za malenkostno vstopnino, ob nedeljah in praznikih. Smotna urejenost razstavnih prostorov je opazljiva takoj pri vstopu v muzej. Predvsem je zanimiv oddelek za mali kruhek, kjer vidimo vsakovrstne modele, pa tudi oblike malega kruhka s vso raznolikostjo in svojiko ornamentiko. Poleg akrin, stavov-

KINO SLOGA, tel. 27-30
Danes ob 16., 19. in 21. uri
UPOR V MAROKU
Misteriozni dogodki v zemlji, kjer je življenje brez vrednosti, a orožje visoko cenjeno.

— V počastitev spomina pok. Frana Vovška so darovali dijaški kuhinji v Celju po 100 din gg. Mirko Hobevar, odvetnik v Celju, Anton Ratej starešina srskega sodišča v šmarju pri Jelšah in dr. Ivan Mak sodnik okrožnega sodišča v Celju.

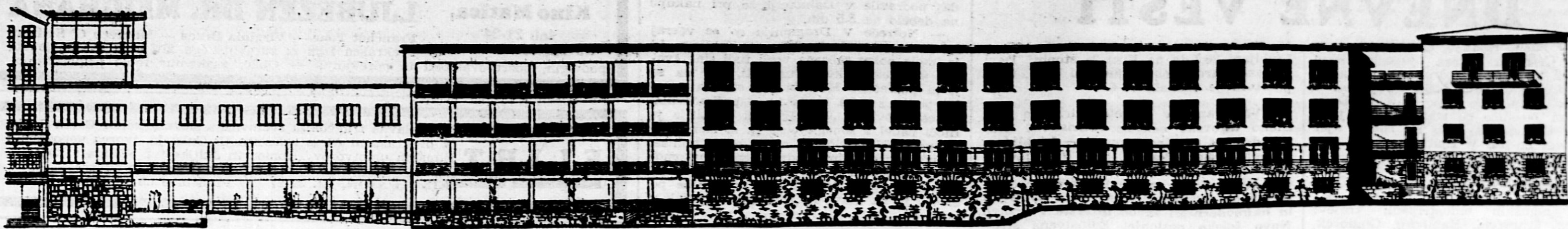
— V celjske zapore so prepeljali včeraj posestnika Brinovca iz Rakoveli pri Braslovcah, ker je v nedeljo zvečer v prepiru z lato prebil lobanjsko kosto 25letnemu Josipu Mayhu, da je ta podlegel po škodbam.

— S košeca je padla 27letna Antonija Vitanc delavka iz Gorice pri šmartnem v Rožni dolini ter se je potolčila po telesu.

— Umrja je včeraj na hribu sv. Jožeta 19letna služkinja Ljudmila Korent. N. p. v m.

— Mestna občina celjska razpisuje zemljišnji izvedbo novo zgrajene ceste Lisce—Levski most ter zemljišnji izvedbo nove občinske ceste v Pristavi. Vsa pojasnila in proračunski pripomočki se dobijo na mestnem poglavarstvu v sobi št. 40.

— Oddajo dela za novi most preko So. prvinice v Komenskega ulici razpisuje mestna občina celjska. Vsa poj

Preobljene dependance golniškega zdravilišča od južne strani. Povsem na levi vidimo zvezni trakt, ob njem štirinadstropni del novega poslopja z ležalnici, na sredi del z bolniškimi prostori in povsem na desni stanovanjski trakt

Razvoj golniškega zdravilišča

Prva instalacija žarilne kurjave pri nas — Ekскурzija ljubljanske sekcije Udruženja jugoslov. inženjerjev in arhitektov na Golnik

Golnik, 24. avgusta
Včeraj popoldne je priredila ljubljanska sekcija Udruženja jug. inženjerjev in arhitektov veliko ekskurzijo svojega članstva in interesov na Golnik, da si ogledajo doslej eno največjih stavbnih del v tem zdravilišču. Ekскурzije so se udeležili razen številnih inženjerjev tudi člani diplomiranih tehnikov in drugi interesi, tako da je bilo 120 udeležencev, ki so se odpeljali iz Ljubljane ob 15. s tremi avtobusi.

Na stavbišču jih je pozdravil projektant dependance inž. arh. Lado Kham in jim jedrnat ter nazorno obrazložil načrt ter ureditev dependance golniškega zdravilišča. Prizidek gradi uprava bolniškega fonda Udruženja jugoslov. železničarjev in brodarjev. Dependanca je naraven priključek glavnega zdraviliškega poslopja na vzhodni strani ter zvezana z njim v vseh nadstropjih po zveznem traktu. Zvezni trakt gradi banovina. V tem delu novega poslopja so tudi prostori za operacijske dvorane in zdravniške prostore. Novo poslopje ima štiri etaže in kapaciteta zdravilišča se bo z njim povečala za okrog 60 bolniških postelj, tako da bo Golnik imel skupno okrog 300 bolniških postelj. Zazidana ploskev novega poslopja znaša okrog 1400 m², kar pač dovolj priča, kako velika je nova stavba. Zdravilišče z novo dependanco, razvito v smeri vzhod-zahod v rahlem loku ter odprto proti soncu, sega v dolžino skoraj četril kilometra. Vse novo poslopje bo pod streho čez kakšnih 14 dni, delno je že zdaj. Novi del sam je dolg nad 100 m.

V prizemlju bo na južni strani veliko sprejemališče, ki se ga bodo posluževali bolniki ob slabšem vremenu. V zgornjih treh etažah dependance bodo bolniške sobe in na pol odprte ležalnice za solčenje. Vsaka etaža ima svoje ležalnike.

Največja zanimivost nove stavbe je tako svana žarilna kurjava in prav zaradi tega je bila prirejena ekскурzija, da so si lahko

tehnik ogledali instalacije. Elemente žarilne kurjave namreč instalirajo med graditvijo pri betoniranju železobetonskih stropov. Cevi žarilne kurjave so vbetonirane v tanki plošči pod nosilno stropno konstrukcijo, tako da je instalacija povsem skrita. To je prva instalacija žarilne kurjave pri nas in instaliralo jo je domače, ljubljansko podjetje Drago Hudnik. Lahko rečemo, da je to do neke mere pionirsko dejanje pri nas, ker je doslej vladalo do te kurjave še neznanje, čeprav je izum že okrog 30 let star. Žarilna kurjava je že zelo razširjena na Češkem in precej dobro tudi v Švici, mi je pa še nismo poznali. Slovenijo je v tem pogledu nekoliko prehitel samo Beograd, kjer ima žarilno kurjavo nova otroška klinika in hotel »Majestica«. Značilnost te kurjave je, da grelna telesa izžarjajo toplotne žarke neposredno, brez posredovanja zraka v prostor. Grelna telesa so namreč v stroju izolirana tako, da oddajajo veliko večino toplotnih žarkov samo navzdol v prostor. Ker zrak ni posredovalec gretja, v prostoru ne kroži kakor sicer, kjer ogrevajo z navadno ali konvektivno kurjavo, kar je zelo ugodno zlasti za sanatorije. Prednost te kurjave so nedvomne in izredne. Posebno velika prednost je, da so bolniške sobe lahko vedno odprte, tudi pozimi, ko ni premočno vetrovno vreme, a bolnikov vsemu ne zebe. Prednost je pa tudi, da se v prostoru ne dviga prah in bolezenske klice. Centralne kurjave z radiatorji so v tem pogledu pomankljive, ker se na radiatorjih že pri manjši temperaturi sežiga organski prah in kroži z zrakom po prostoru. Proti žarilni kurjavi so bili pri nas nekateri strokovnjaki še rezervirani in že zaradi tega je imela ekскурzija poseben pomen.

Stavbna dela je prevzelo lani podjetje »Tehna« (inž. Šramel) iz Ljubljane. Delati so začeli v drugi polovici oktobra. Železničarji bodo žrtvovali za prizidek nad 5 milijonov dinarjev. Zato bodo pa imeli pravico vedno do uporabe 60 bolniških postelj v zdravilišču za svoje bolne člane.

Veleslepar Hatry bi rad rešil človeštvo

Načrt za preseljevanje narodov v redko naseljene dežele

Pred devetimi leti je bil v Londonu obsojen na 14 let ječe Charles Hatry, ki je veljal do odkritja njegovih velikanskih sleparij za najmočnejšega finančnika londonskega City. Sodišče je uporabilo najstrožjo kazen, ki je določena za sleparije, kakršne je izvršil Hatry. Predsednik sodišča je pred razglasitvijo kazni poudaril, da je Hatry zakrivil zločin, kakršnega ne pomnijo na Angliškem v zadnjih 50 letih. Hatry je vstal z zatožne klopi, ko je slišal sodbo, in se je odpravil proti vratom, a predsednik sodišča je ukazal stražnikom, naj ga zadržijo, ker mora poslušati še obrazložitev sodbe in obsojbo svojih pomagačev. Hatry je zopet sedel na zatožno klop, a do konca razprave ni vzdržal, pustil si mu živci, nezvestnega so odnesli iz sodne dvorane.

Tako se je končala dne 24. januarja 1930 velika sleparska afera Charlesa Hatryja, ki je s svojimi sleparijami povzročil polom na borzah v Londonu in New Yorku ob

začetku zadnje velike svetovne gospodarske krize.

L. 1930 je bil Hatry star 40 let in je bil pomožni uradnik v neki londonski zavarovalnici. Nekega dne se je domislil, da bi bilo dobro ustanoviti novo banko. Podjetni Hatry je kmalu našel ljudi, ki so mu dali nekaj denarja in nekega lepega dne je postal direktor nove banke, ki je dajala majhnim podjetnikom pod zelo ugodnimi pogoji posojila, če rajši pa je izdajala nove emisije delnic za podjetja, ki jim je primanjkoval kapital. Hatryjeva banka je imela kmalu nad milijardo kapitala, a kmalu nato je tudi propadla. Hatry ni izgubil poguma, izginil je iz Londona in se je zopet vrnil v City ter se tudi spetno izognil kazenskemu pregonu, odločil pa se je, da se bo odlej pečal samo z velikimi posli. Našel je izumitelja avtomatskega fotoparata in je izum odkupil za smešno ceno ter dobil ljudi, ki so mu dali na razpolago

težke milijone za industrijsko izrabljanje izuma. Zopet si je opomogel in začel dajati posojila občinam. Ker je pri spekulacijah zopet izgubil milijone, si je pomagal s sleparijo. Izdal je ponarejene vrednostne papirje za posojila in na ta način dobil ogromne kredite. Končno so upniki sprevideali, da ni vse v redu v njegovem poslovanju. Revizija je ugotovila, da je primanjkljaja okoli pet milijard dinarjev.

V ječi se je Hatry spreobrnul, postal je pravcati asket in filozof ter hoče biti tudi odrešitelj in največji dobrotnik človeštva. Lani je bil pomiloščen in izpuščen iz ječe, pred dnevi pa je izdal senzacionalno knjigo »Luč premaga temo«, v kateri razlaga, kako bi bilo mogoče zagotoviti večni mir na svetu in rešiti človeštvo vsega trpljenja. Hatry je izdelal načrt, po katerem bi bilo mogoče izvesti v velikanskem obsegu nekakšno drugo preseljevanje narodov v redko naseljene dežele.

Rusi bi se borili kot patrioti

Ruski tisk se zadnje tedne zelo obirnno peča z vsemi mednarodnimi vprašanji in vse kaže, da vodilni ruski krogi pripravljajo množice psihološko na morebitne odločne dogodke. V eni zadnjih števil moškvalke »Pravda« je profesor Mintz pojasnjeval, kakšno stališče zavzema Moskva glede na mednarodne konflikte. Profesor piše o imperialističnih vojnah in o stališču Rusije do dogodkov v Evropi. Ugotavlja, da je današnja Rusija za mir, ostro je ni do vojne ter izsaja odločno pacifistično politiko. Kljub temu pa bolj, ševedki niso pacifisti, ker so prebrani, da

se je mogoče boriti za mir samo na ta način, da se je treba izživcu upreti z dvojno silo, ne pa ravnati z njim popustljivo. Prof. Mintz omenja misel, ki jo je izrekel Stalin na 18. kongresu komunistične stranke: Mi bomo pomagali narodom, ki so žrtve napadalcev in ki se bore za neodvisnost svoje domovine.

Ako se zgodi, da bo Rusija pristajala vzeti orožje v roke, zaključuje prof. Mintz, bo vojna Rusije proti izživcu v resnici patriotska vojna in bo tudi najpravičnejša

in najbolj upravičena vojna v zgodovini. To bo defenzivna vojna, s čimer pa ni rečeno, da rečena armada ne bo prekorajčila mej. Defenzivna bo ta vojna v toliko, da bo sovražnik premagan na svojem lastnem ozemlju.

Bo žrtev tramvajske nesreče

V italijanskem mestu Capodimonte sta treli dva tramvajska voza. 80 potnikov je bilo pri tem ranjenih, med njimi petotrica smrtno.

Nežna otroška koža potrebuje moje zaščite. Ostri sončni žarki pečejo, in prav otroci so posebno občutljivi za sončarico. NIVEA vsebuje EUCERIT, uspešno okrepevalno sredstvo za kožo, ki daje otroški koži večjo odpornost, da dobi otroci zdravo in lepo rjavo barvo.

Jaz sem tudi otroški prijatelj!

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekljici, izjave beseda Dm 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznava.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej

Najmanjši znesek 5 Dm

Okasa tablete

23

spolni slabosti

postkustite

OKASA

tablete za

moške

100 tablet Dm 220.—

proti povzetju

Dobijo se v vseh lekarnah.

Zastopnik:

Lekarna Mr. Edman Mikolav,

Beograd — Terastje 5

Ogl. reg. B. Br. 5846/39

KLISEJE

IN

VERJAM

JUGOGRAFIKA

BEGRAD 1923

MALI OGLASI

»Slovenski Narod«

ima

sigurne uspehi!

TURISTI!

Predno odhajate na planino, ne

pozabite si nabaviti fin svetilni

med v Medani — Ljubljana,

Šidovska ul. 6. 36/2

NAJBOLJŠO MEDICO

dobite v Medani — Ljubljana,

Šidovska ul. 6. 36/2

50 PAR ENTLANJE

sturiiranje, vesenje savas, pe-

rija, monogramov, gumbolc.

Velika zaloga parja po 7.— dln.

»Julijana«, Gospodstva c. 12.

2. T.

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej.

Najmanjši znesek 5 Dm

OREHOVA JEDRCA

opa, izčiščena, dobite najceneje

v Medani — Ljubljana, Šido-

vka ul. 6. 36/1

BOROVE FLOHE IN DESKE

suhe, ugodno prodam. Kotar

Ludvik, Rova, Radomlje. 2565

HALOSKO VINO
dobro, prodam. — H. Kasper,
Oklč, pošta Sv. Barbara v Ha-
lozah. 2563

LES SUH
vsakovrsten, ladijska tla, par-
kete, turnir in zagine odpadke
prodaja Lavrenčič & Co., Ljub-
ljana, Vošnjakova 16. 2571

SLUŽBE

1000 DIN

zaslužite mesečno doma, ako
kupite ročni brzopletni stroj.
Dajemo material, prevzemamo
blago. Pišite »Anos«, Maribor.
22/M

Raznašalko (kolesarko)

ali raznašalka za okraje KOZARJE, PODSMREKA
in DOBROVA takoj sprejmemo. V poštev pridejo
doma iz navedenih krajev. Zglasiti se je v petek,
dne 25. t. m. ob 1/2. uri popoldne v upravi »Slov.
Naroda«.

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA

EVROPSKE VSE VESTE TISKOVIN
PREPROSTE IN NAJFINERJŠE

Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana, Knafljeva ulica štev. 5

A. P. MELNIKOV

ZAGONETNA SMRT KNEZA KOSTROVA

ROMAN

— Kaj pravite? Kaj je bilo obloženo? — je vprašal Jarigin, kakor da se je zdrnil iz sna. Oči so se mu zlovesče iskrale. — Ne lovite me za besedo! Nalašč sem omenil obloženo ribo, da bi se prepričal, če poslušate moje pripovedovanje, ali če mislite na kaj drugega. Tu ni detektivski oddelek. Kaj je vas privedlo sem? Mar mislite, če se jezim na kneza, da sem ga morda umoril? Pa tudi če bi ga bil umoril, bi vam tega ne povedal, a če bi vam tudi povedal, bi to takoj zanikal. Nikar se ne trudite! Ali ste že videli dolg nos? Zakaj ne pijete? Pijte, gromska strela! Ali pa vas pošljem za knezom po isti poti! Če bosta skupaj na onem svetu, bo vama vsaj veseleje. Pri nas tu bo pa brez vaju čistejši zrak!

Po teh besedah je ostanek Jariginove energije kar nekam izginil. Znova se je zagledal v ogenj.

— Knez pogosto prihaja k meni, — je začel z zaupljivim glasom. — Tjale k ognju sede in zvije se kakor kača. Za hip se pojavi, pa zopet izgine, kakor da bi odhajal z dimom. Objubil mi je, da me bo pri prihodnjih volitvah podpiral. Napiti se noče in prisilili ga k temu ne morem. Z nobeno grožnjo se ne da zastrašiti. Dvakrat ustreliti človeka ni mogoče! Vi pa, dokler ste živi, pijte ali pa pojditel spat k tistemu priskrbljenemu slikarju, s katerim sem se sam vrag v čemu seznanil. Pojdite!

31.

Poberite se! Pričakujem drugega s kroglo v glavi! Murzejev je odšel v upanju, da bo lahko jutraj pametneje govoril z njim. Ko je naslednjega dne zgodaj jutraj pogledal v salon, je opazil, da Jarigin spi — v istem naslanjaču pred petjo, kjer je bil oženi že ugasnil, sredi po tleh razmetanih steklenic.

— Ali bo mogoče govoriti z gospodom Jariginom, kadar se zbudi? — je vprašal Murzejev enega izmed domačinov.

— To ni vedno enako. Če dolgo spi, je zopet človek, toda ne daj bog, če se prezgodaj zbudi. V takem primeru začne razsajati, da ni mogoče zdržati pri njem.

Murzejev je odšel v Prudišče. Ko se je pa čez dobre tri ure vrnil, je zaslišal že od daleč vik, krik in dva strela.

— Ta vražji pes ga je prebudit, — mu je pojasnil slikar detektiv. — Zdaj z njim sploh ne bo mogoče govoriti. Sluge pravijo, da bo danes vso noč pil in da ne črne nobene besedice več.

— Odidem, — je sklenil Murzejev. — Po nepotrebnem bi tratil čas s tem norcem.

— Dovolite, odpeljem se z vami, — ga je prosil slikar detektiv. — Zdi se, da sem tu že vse videl in slišal. Ko se prebudi, lahko napravim škandal. Dal sem mu častno besedo, da ga naslikam. Prosil me je, da bi mu napisal, kakšne barve in kaj vse še potrebujem. Jaz pa razen cinobra nobene barve ne poznam. A kar se tiče portreta — saj sem v življenju samo enkrat pleskal vrata in zato se bojim, da se mi portret ne bo posretil. Sicer se pa tu prav nič ne spoznam, čeprav sem vprav danes zvedel nekaj zanimivega.

— Kaj?

— Razpletel se je pogovor. Služničad mi je pravila o tem, kako zloben je Jarigin. Nekdo se je spomnil, kakšen vik in krik je zagnal Jarigin zaradi steklenice, ki jo je bil pripeljal iz mesta in ki se je bila izgubila. Kričal je, da bodo vsi poginili kakor ščurki od tega, kar je v steklenici. Če se kateremu izmed vas kaj pripeti, ne bom kriv jaz, — saj nisem prinesel tega za vas.

— To je zanimivo, — je dejal Murzejev. — Tu bi bili res odveč. Raje stopite v mesto k vsem lekarnarjem in poizvedite diskretno, kdo izmed njih je prodal Jariginu strup.

XII.

Dva dni po povratku iz Gorek je posetil Murzejev rodbino Maharadzevo. Sprejela ga je Aradna Georgijevna, ki je bila po svojem povratku zelo utrujena. Trpljenje ji je bilo zarezalo okrog ust še vidnejše sledove, njen pogled je bil otožen, toda to jo je delalo še zanimivejšo.

— Dobro, da ste prišli, — je dejala. — Hotela sem se sama oglašiti pri vas, pa nisem imela dovolj moči. Strašno sem utrujena, duševno in telesno.

— Saj sem vam pravil, da vaša naloga ne bo lahka. In morda je bila vaša pot zaman.

— Sama ne vem. Da in ne. Čeprav sem sama o tem prepričana, da umor ni bil storjen brez Berloginovega navodila, vendar zaenkrat nimam za vas neposrednih dokazov.

— Kaj ste zvedeli tam?

— Ko sem prišla v Kozmo Demjansk, sem takoj zvedela, da je pri vozniku. Po srečanju s ordstojnico samostana sem odšla na breg Volge, kjer sem se tudi sestala z njim. Ko me je Berlogin za-

gledal, je obstal kakor prikovan, pa tudi jaz sem bila silno presenečena. Zadostovalo je nekaj prijaznih pogledov in dve, tri nezne besede, pa je postal dostopen. Pojasnila sem mu, da sem prispejala, da si v samostanu malo odpočijem pred radovednimi in deloma tudi zlobnimi pogledi. Namignila sem mu, da se veselim srečanja z njim, ker vidim v njem značajnega in iskrenega človeka, s katerim se lahko duševno razvedrim. Tri dni sva hodila skupaj na izprehode za mesto, ker se ni spodobilo, da bi prihajal k meni v samostan.

— Kaj ste izvedeli od njega?

— Sama ne vem, kako bi vam odgovorila na to vprašanje. Morda mnogo, morda pa tudi nič. Govorila na svoj poseben način, v pogovor vpleta mnogo izrekov in prislovic. Zvečer, ko so mi bile še v svežem spominu, sem si zabeležila vse te njegove pridige. Iz njihove celotne vsebine sem si ustvarila sodbu, da je bil udeležen pri umoru. Zdaj pa napravite zaključek sami. Govorila sva o knezovi smrti in on je dejal: — Kogar pokliče bog k sebi, mora umreti, ljudje so pa osumili nekoga drugega. — Ali pa: — Živi, toda bodi pošten in nič tujega ne poželi! A če si pozelel, bodi kaznovan za to! — Glede moje močitve s knezom pa je dejal: — Včasih pride namestu poroke tudi pogreb. — In spomnil je še: — Ne bojte se smrti, pač pa hudiča, ne bojte se hudiča, pač pa sovražnika! — Na nekem izprehodu mi je namignil, da se njegova ljubezen še ni ohladila in zopet je rabil pri tem izrek: — Ljudje umirajo, da napravijo prostor zaljubljenecem. — Naenkrat mu je pa ušlo: — Pаметen in pogumen človek ve, koga je treba pustiti za pleme in koga poslati na oni svet. — Ves njegov pogovor je tekel v tem smislu. To je seveda predržno in grdo, je pa dobro premišljeno.